T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/28
KARAR NO : 2024/84
KARAR TR : 04/03/2024

ÖZET: 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin yedinci fıkrasıuyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDEçözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : ...Gıd.Tur.Rek.ve Tan.Hiz. San Tic. Lim. Şti.
Vekili : Av. A. Ö
Davalı : Beyoğlu Kaymakamlığı - İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü
Vekili : Av. Ö. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. BeyoğluKaymakamlığı İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünün 04/10/2021 tarih ve E-73394138-640-2764116 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile, davacıya ait "C.S" unvanlı işyerinde yapılan 19/09/2019 tarihli birinci denetimde 4250 sayılı İspirto Ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin 6. fıkrasına aykırı faaliyette bulunulduğundan bahisle, aynı Kanun'un 7/1-b maddesi uyarınca davacı şirket hakkında uygulanan idari para cezasından sonra, 14/07/2021 tarihinde yapılan ikinci denetimde aynı aykırılığın yeniden tespit edilmesi üzerine 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8/7. maddesi uyarınca tekerrür hükümleri uygulanmak suretiyle davacı şirkete 35.526 TL idari para cezası verilmiş, durum 11/10/2021tarihli ve TB03732198045 sayılı işlem ile davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İstanbul 10. Sulh Ceza Hâkimliği 02/03/2022 tarih ve D.İş. 2021/7364 sayılı kararı**ile, itirazı inceleme görev ve yetkisinin idare mahkemelerine ait olduğunu belirterek, itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itirazİstanbul 1. SulhCeza Hakimliğinin 10/04/2022 tarih ve D.İş.No.2022/2454 sayılı kararıyla kesin olarak reddedilmiş ve karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

> "*İdareden gelen müzekkere yanıtı ekindeki bilgi ve belgeler ile tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; muteriz firma hakkında kararına karşı itiraz edilen kurum tarafından 04.10.2021 tarih ve E-73394138-640-276-4116 sayılı kararı ile 4733 Sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu'n 8.maddesi 7. fıkrası uyarınca 35.526,00 TL idari para cezası karar tutanağı düzenlenmiş olduğu anlaşılmıştır.*
>
> *Yukarıda belirtilen hususlar ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; Ankara 6.İdare Mahkemesince yapılan yeni inceleme sonucunda verilen 2015/2926 Esas sayılı kararı gereğince Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı'nın 21.09.2021 tarihli, E-73394138-459.03.02-2746780 sayılı oluru ile muteriz firma hakkında düzenlenen 35.526,00 TL idari para cezası karar tutanağına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının değerlendirilmesi yönünden yapılacak incelemelerin idari yargının görev alanında bulunduğu, bu nedenle itiraza ilişkin incelemeye bakmakla idari yargının yetkili ve görevli olduğu sonuç ve kanısına varılarak muteriz vekilinin itirazının görev yönünden reddi ile hakimliğimizin görevsizliğine dair aşağıdaki karar verilmiştir*."

4. Bu kez davacı vekili, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. İstanbul 8. İdare Mahkemesi13/09/2022 tarih ve E.2022/665, K.2022/1560 sayılı kararıile uyuşmazlığın

esasını inceleyerek dava konusu işlemin iptaline karar vermiş,bu karara karşıistinaf başvurusunda bulunulmuştur.

6.**İstanbulBölgeİdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi 23/11/2023 tarih ve E.2022/2552 sayılı kararı** ile, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğunu belirterek2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve istinafincelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgilikısmışöyledir :

"5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Yaptırım Türleri" başlıklı 16. maddesinde "Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibarettir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir." hükmüne, 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde; "Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır." hükmüne, 27. maddesinin (1) numaralı bendinde; "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir." hükmüne, 5560 sayılı Kanun ile eklenen (8) numaralı bendinde; "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür" hükmüne, 32. maddesinde; "Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, Kabahatler Kanunu'nun; idarî yaptırım kararlarına karşı, açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin herhangi bir hüküm bulunmaması durumunda adli yargının görevli olduğu, yargı yoluna ilişkin açıkça idari yargı merciinde dava açılabileceğine ilişkin hüküm bulunması durumunda veya aynı kişiyle ilgili olarak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde idari yargı merciinde dava açılabileceği açıktır.

Diğer bir ifadeyle, Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Dava konusuuyuşmazlıkta, tesis sınırları dışında tüketilmek üzere açık alkollü içki satışı ve sunum yapıldığının tespit edilmesi üzerine, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6.fıkrasının ihlali nedeniyle aynı Kanun'un 7/1-b bendi uyarınca para cezası verildiği, idari para cezasının dışında idari yargının görev alanına giren herhangi bir yaptırım kararının verilmediği görülmüştür.

Bu durumda, 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6.maddesinin6.fıkrasının ihlali nedeniyle aynı Kanun'un 7/1-b bendi uyarınca uygulanan idari para cezasına karşı açılan iş bu davanın, aynı Kanunu'nun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca sulh ceza mahkemesinin görevine girdiği anlaşılmakta isedaha önce Sulh Ceza Mahkemesi tarafından bakılmakta olan uyuşmazlığın idare yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görev ret kararı verdiği dikkate alındığında2247 sayılıUyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yolunun belirlenmesi amacıyla Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle,istinaf istemine konuuyuşmazlığınidari yargı yerinin görevi dışında olduğu sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yolunun belirtilmesiiçin Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosyanın bu amaçla Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi için İstanbul 10.Sulh CezaHakimliği'nin E:2021/7364D.İş dosyasının Başkanlık yazısı ile istenilmesine, İstanbul 10.Sulh CezaHakimliği'nin E:2021/7364D.İş dosyasının onaylı bir örneğin temin edilmesine müteakip Başkanlık yazısı iledosyalarınUyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve Uyuşmazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar istinaf isteminin incelenmesinin ertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

7. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin altıncıfıkrası şöyledir:

"Alkollü içkiler sunum izni verilen yerlerde açık olarak tüketilebilir ve bu yerlerde tesis sınırları dışında tüketilmek üzere alkollü içki satışı yapılamaz. "

8. 4250 sayılı Kanun'un *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi şöyledir :

"Bu Kanunun 6 ıncı maddesinin;

...

Üçüncü, dördüncü ve altıncı fıkralarında belirtilen yasaklara aykırı hareket edenlere, on bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar, idari para cezası verilir.

...”

9. 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un*“Amaç”* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

“(Değişik: 20/11/2017-KHK-696/77 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7079/72 md.)

Bu Kanunun amacı; tütün, tütün mamulleri ve alkol piyasasının düzenlenmesine, tütün, tütün mamulleri ve alkolün Türkiye'de üretimine, iç ve dış alım ile satımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.”

10.4733 sayılı Kanun'un *“Cezai hükümler”* başlıklı 8. maddesinin altıncı, yedinci, onuncu ve on birinci fıkralarışöyledir:

“Yukarıda sayılan fiiller dışında, bu Kanun ile 4250 sayılı Kanuna veya bu kanunlara göre yürürlüğe konulmuş yönetmeliklere ya da Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca verilen belgelerde yer alan şartlara uyulmadığının tespiti halinde, ilgili gerçek ve tüzel kişiler uyarılır ve aykırılığın giderilmesi için uygun bir süre verilir. Her işlem için verilecek süre Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca belirlenir. Verilen süre sonunda aykırılığın devam etmesi halinde veya aykırılığın giderilmesinin mümkün olmadığı hallerde süre verilmeksizin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca verilen belgeler iptal edilir.

İdarî para cezaları, fiillerin tekrarı halinde, bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Beşinci fıkranın (c) bendinde sayılan fiillerin tekrarı halinde ayrıca ihlale konu ürünün piyasaya arzının bir yıla kadar durdurulmasına; (a), (b), (d), (e), (f), (j), (k), (l), (m) (n), (o) ve (p) (r) ve (s) bentlerinde sayılan fiillerin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verilir. Satış belgesi iptal edilen satıcılar, satış belgesi iptaline konu işyerinde aynı işletme adı altında faaliyette bulunan üçüncü kişiler ile satış belgesi iptal edilen satıcılarca belge iptaline konu işyerinin farklı işletme adı altında fiilen işletilmesi halinde, bu işletme üzerine kayıtlı görünen üçüncü kişiler adına iki yıl süreyle yeni belge başvurusunda bulunulamaz.

....

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

11. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)

(1) Bu Kanun'un;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.”

12. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı16. maddesi şöyledir:

“(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir”

13. 5326 sayılı Kanun'un *“Başvuru yolu”* başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasışöyledir:

“(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ' in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI, Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 04/03/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Bölge İdare Mahkemesi ilgili Dairesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Daireceidari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Şerife ÖZDOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin yedinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

17. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

18. Olayda, davanın, 4733sayılı Kanun'un 8. maddesinin yedinci fıkrasıuyarınca verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin onuncu fıkrasında bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulacağının, bu Kanun'da hüküm bulunmayan hallerde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerinin uygulanacağının düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan 4733 sayılı Kanun'dabu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin düzenlemenin yer aldığı anlaşılmıştır.

19. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak,İstanbulBölgeİdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 23/11/2023 tarih ve E. 2022/2552sayılı başvurusunun reddigerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesince23/11/2023 tarih ve E. 2022/2552 sayı ileyapılan BAŞVURUNUNREDDİNE,

04/03/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Eyüp	Muharrem
GÜLEÇ	TAŞ	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN